

Понеже Витановъ, тъй както е даденъ отъ Яворова, не е *офицерътъ*, а изобщо *бащата* (физически), то всички сложени въ устата му воински намеци не се чувствуватъ като характеристика, а като единъ баластъ, който за вжтрѣшния животъ на драмата е ни въ клинъ, ни въ ржжавъ. Въ флирта му съ Олга (I картина) Витановъ иска да повика една батарея, за да разруши жгѣла на кжщата vis-à-vis. А малко по-рано сжиятъ офицеръ персифлира практическата философия на Поповичъ по военному: „Какъ бѣше то: истината въ човѣка — да му извадишъ душата на щикъ?“ Не по-органически необходими сж рускитѣ фрази въ устата на единъ човѣкъ, който не ни се налага абсолютно съ нищо като емигрантъ.¹⁾

Ние знаемъ, че Олга е едно вѣрно до край на своя полъ момиче; но трѣбваше ли въ III картина (стр. 103) на сериознитѣ прѣживявания на героитѣ да се натрапва нейниятъ прѣсторень срамъ: „Вуйчо, да излѣза ли?“ — единъ, може би самъ по себе си вѣренъ, натурализъмъ, но отъ гледището на цѣлото една случайна, неорганическа подробностъ?

Въ духа на авторовата концепция щѣше да бжде, ако Яворовъ се задоволише съ най-необходимия реализъмъ при изпълнението на своята задача, щомъ той прѣдварително се е рѣшилъ да не си послужи съ формиѣ на символизма, като други модерни писатели. Отъ такива факти като горѣпоменатитѣ може да се извади важното за единъ авторъ заключение, че Яворовъ нѣма *вжтрѣшенъ стилъ*, т. е. оная правда въ развитието на поетическата концепция, която се налага съ природната необходимостъ на едно художествено единство.

Пристигането на Данаила, което трѣбваше да играе една толкова важна роль въ драмата, се третира отъ автора доста леко. Бистра и Поповичъ не намиратъ за нужно да се безпокоятъ отъ извѣстieto за катастрофата на „Австрия“, за която не се казва, че иматъ подробни и успокоителни свѣдѣния. Но какъвъ е този Витановъ, жадниятъ за животъ баща, който би трѣбвало да бжде обладанъ отъ най-големо нетърпѣние да види своя синъ, раздѣленъ отъ него чрѣзъ нѣколко само минути! Не — той прѣдпочита да гледѣличка въображението на прѣждеврѣменно развитата млада госпожица съ мжжкитѣ и женски прилагателни и сжществителни, годеницата на Данаила, която бѣше дотичала запѣхтяна да съобщи за пристигането на парахода и заедно съ това на нейния любимъ годеникъ. Тя — годеницата не го е виждала цѣла година, а Витановъ — бащата го знае само по безжизненитѣ черти на единъ портретъ — и чудно, до толкова двамата сж погълнати отъ приятната омая на единъ прикритъ флиртъ, че не забѣлѣзватъ прѣзъ прозореца, който гледа къмъ улицата, тичащия отъ пристанището Данаилъ. А тая Олга, която е способна отъ сега да излѣже: „Какъ не те видѣхъ прѣзъ прозореца?“ е дадена въ слѣдующитѣ сцени не нашега влю-

¹⁾ Литературната история, навѣрно, ще постави избора на тоя поетически костюмъ въ хронологическа зависимостъ отъ първото крупно съчинение за близкото политическо минало на България: С. Радевъ, „Строителитъ на съврѣмenna България“.